

Toplumsal barışın gerçekleştirilememesinde ırkçılığın rolü

Ömer Ergün

Yrd. Doç. Dr. Dicle Ü. Hukuk Fak.

Özet

İnsanlığın bu gelişim süreci içerisinde milliyetçilik, 1789 Fransız devriminden sonra, self determinasyon anlayışı ile birlikte ortaya çıkmıştır. Bu ideoloji ulus devletlerin ortaya çıkmasına neden olmuş ve bütün toplumları az çok etkilemiştir. Bu makalede genel olarak, insanların bir arada ve huzurlu bir biçimde yaşamalarının önündeki en önemli engellerden birinin ırkçılık olduğu vurgulanmakta ve ırkçılığın topluma ve bireye vermiş olduğu zararlar ele alınarak ırkçılığın kamufle edilmiş biçimleri gözler önüne serilmektedir.

Anahtar kelimeler

İrkçılık, toplumsal barış, vatan hainliği, milli çıkar, ulus devlet, üniter devlet

Giriş

Said Nursi genel hatları ile insanlığın geçirmiş olduğu evreleri şöyle tarif eder:¹ İnsanlığın ilk dönemleri herhangi bir kuralın olmadığı, vahşet ve be-deviyet dönemi, bu dönemin akabinde güçlü olanların güçsüzler üzerinde egemenlik kurduğu kölelik-esirlik dönemi, daha sonra sanayinin gelişmesi ile birlikte ecirlik diye ifade edilen, ölmeyecek kadar bir para ile kişilerin çalıştırılması dönemi, daha sonra insan haklarının ve insanın rahatça ve insani bir ortamda yaşama arzusunun gelişmesi ve bireyin haklarının daha çok ön plana çıkması ile birlikte, mülkiyet ve özgürlükler dönemine geçilmiştir. İçinde bulunduğumuz dönem bireyin daha çok haklarının ön plana çıktığı özgürlükler dönemi olduğu ifade edilmektedir.

Kişisel mülkiyet ve özgürlükler döneminin, Uluslararası belgelere yan-

*İrkçılık, herhangi
bir insan
topluluğunu veya
bu topluluğa
bağlı bir insanı
başkalarından
daha değersiz
olarak kabul
etmektir.*

sıması, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde şu şekilde olmuştur; "Bütün insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler, birbirlerine karşı kardeşlik anlayışıyla davranmalıdırlar." (m.1), yani öz olarak ifade edecek olursak, herkes eşit doğar ve eşit haklara sahiptir.

İnsanlığın bu gelişim süreci içerisinde milliyetçilik 18.yüzyılın ikinci yarısında, 1789 Fransız devriminden sonra, self determinasyon anlayışı ile birlikte ortaya çıkmıştır. Bu ideoloji her ulusun kendi kaderini kendisinin belirlemesi gerektiği anlayışına dayanan bir anlayış olarak ifade edilebilir. Buna paralel olarak ulus devletler ortaya çıkmış ve bu durum bütün toplumları az çok etkilemiştir. Ancak milliyetçilik görüşünü savunan ve sonu yıkım olan, Avrupa'da iki örnek vardır ki, toplumlarını savaş ve kaosa, akabinde yıkıma götürmüştür. Almanya'nın Nasyonal Sosyalist Hitler dönemi ile İtalya'nın Faşist Mussolini dönemi bunun en güzel örneklerindedir².

Bu makalede genel olarak, insanların bir arada ve huzurlu bir biçimde yaşamalarının önündeki en önemli engellerden birinin ırkçılık olduğunu, ırkçılığın topluma ve bireye vermiş olduğu zararları ele alacağım ve ırkçılığın kamufle edilmiş biçimlerini anlatmaya çalışacağım.

I- İRKÇILIĞIN BELİRLEYİCİ UNSURLARI

İrkçılığın tanımını bütün detayları ve doktrindeki görüşleri ile birlikte burada anlatmayı abes görüyorum. İrkçılığı kabaca, bir ırkın kendisini diğer ırklardan üstün görmesi biçiminde tanımlayabiliriz. Bu anlamda ırkçılık, herhangi bir insan topluluğunu veya bu topluluğa bağlı bir insanı başkalarından daha değersiz olarak kabul etmektir³. İrkçılığın belki ana işlevini belirleyebilirsek onu tanımak ve ona göre önlem almak da daha kolay olacaktır. Şunu kabul etmek gerekir ki, ırkçılık, etnik temelli çatışmaları tetiklemekte, hoşgörüsüzlüğü, rekabeti içselleştirmekte, saygı zeminini ortadan kaldırmaktadır. İrkçılığı belirleyen bazı ana parametreler vardır, bunları belirleyebildiğim kadarı ile anlatmaya çalışacağım.

A- İrkçılığı gösterdiği refleksler açısından, insanın geçirmiş olduğu evrelerden çocukluk evresine benzetmektedirler. Çocuk bencildir (egosantrik), her şeyi kendine dayandırır, kendine bağlar, kendine indirger, kendi fikrini, mantığını ve duygusunu hareket noktası, ölçü almak eğilimindedir, kendisi dışındakilerinin isteklerini hissetmez ve anlayamaz. İstek ve arzularının hemen doyurulmasını ister, onları erteleyemez ve çocuk açısından bütün bunlar doğal, fitridir.

Çocuk geliştikçe (büyüyüp, tekamül ettikçe) empati yapmayı, kendisini başkalarının yerine koyarak değerlendirmeyi, sadece kendi çıkarları için değil, diğerlerinin de çıkarlarını gözeterek hesap yapmayı, isteklerini arzularını diğerlerinin de kabul edeceği yer ve zamana ertelemeyi öğrenir.

İnsanın birey olarak yaşadığı bu süreç toplumların gelişim süreci ile karşılaştırıldığında bazı toplumlar bireyin çocukluk evresine karşılık gelen tavırlar gösterirken, bazıları ergenlik, bazıları ise erişkinlik evresine karşılık

2. Nasyonal Sosyalizm ve Faşizm hakkında kısa bilgi almak için bkz. ; Dok Recep, *İdeolojiler Dünyasında Nasyonalizm*, www.gursoylar.net/rsmlr/arsiv/

3. Tanımla ilgili daha özlü bilgi için bkz. ; <http://tr.wikipedia.org/wiki/İrk%C3%A7%C4%B1%C4%B1k>

gelir.

İrkçı zihniyet, kendisinin dışında hiçbir kimseyi önemsememekte, kendileri dışında herkesin olsa olsa onlara hizmet etmesi gerektiğini savunan bir zihniyete sahiptir. Başkasının istek ve arzularını bilinçli olarak göz ardı etmek ve görmemek ırkçılığın temel özelliklerindedir.

İşte ırkçılık yukarıda belirtmiş olduğumuz bireyin geçirdiği evrelerden çocukluk dönemine denk gelmektedir⁴.

B- Yaratılışı gereği sosyal olarak yaratılan insan, kişisel hayatında nasıl ki başka insanlara muhtaçtır ve onlarla, görüşmeye, tanışmaya, dayanışmaya, kaynaşmaya meyillidir. İnsan toplulukları, bu anlamda milletler de diğer toplumlarla görüşmeye, tanışmaya, dayanışmaya kaynaşmaya meyillidirler⁵. Ancak ırkçılık bunun önünde en büyük engeldir.

Kişisel hayattaki bencillik, kişisel hayatta kalmayıp toplumsal hayata yansıdığına toplumda diğer toplumlarla kaynaşma değil çekişme başlar; paylaşma değil, kıskançlık, kin ve onun sahip olduklarını, eğer menfaati varsa, zorla sahiplenme gibi toplumlar arasında ayrışma ve mücadeleye sebebiyet verme söz konusu olur. Kişisel hayattaki bencillik toplumsal ve kolektif bir bencillığe dönüşür. Aslında kişi ve toplumlarda “gönüllü bir körlük” oluşturan bu duruma zaten ırkçılık diyoruz⁶.

Kişisel bencillik bir kişiyi ilgilendirir ve bireysel insanın çöküşünü ifade eder. Kolektif bencillik, o toplumun/devletin, diğer toplum/devletler ile devamlı biçimde mücadele etmeyi, küçük ve zayıf olan devletleri sömürmeyi gerektirir. Hedefi milli çıkarlardır ve milli çıkarına ters düşen doğru/haklı olup olmadığına bakılmaksızın reddedilir, gerekirse savaşılır. Kendi milletinin üstünlüğünü savunduğundan onlar her zaman güçlü ve haklıdır.

Bu sistemde güçlü olan haklıdır, haklı olan güçlü değildir. Bunun da sonucu dayanağı hak olmadığından, diğer milletleri ezmek, zulmetmek ve yok etmek esası geçerlidir. Bu durum da toplumları devamlı bir biçimde mücadele, kavga, savaşa zorlar. Kolektif bencillik kendi ırkının üstünlüğü, ayrıcalıklı olması düşüncesine dayandığından, toplumlar arası ilişkilerde, kolektif olarak ahlaki değerlerden ziyade, milli çıkar devreye girer, kolektif anlamda ahlaki dejenerasyon söz konusu olur⁷.

C- İrk, etnisite, soy eski deyimle nesep, çalışılarak kazandığımız bir pozisyon değildir. İrademiz dışında kendiliğinden verilen bir durumu ifade eder. Aslında ırkçılık kazanımlarımızın bir sonucu olmadığından üstünlük aracı olarak da kullanılamaz. Tıpkı insandaki benlik/ego gibidir. Nasıl ki benlik/ego kötüye kullanıldığında, gurur, kibir, böbürlenme gibi kötü sıfatları doğurur. Etnisite de kötüye kullanılabilir; etnik üstünlük tahayyülleri, seçilmiş ırk ve ari ırk düşünceleri vs. biçiminde kullanılırsa ırkçılık halini alır⁸.

D- İrkçuların en önemli ve belirgin özelliği empati yapamamalarıdır.

*İrkçı zihniyet,
kendisinin dışında
hiçbir kimseyi
önemsememekte,
kendileri dışında
herkesin olsa olsa
onlara hizmet
etmesi gerektiğini
savunan bir
zihniyete sahiptir.
Başkasının istek
ve arzularını
bilinçli olarak
göz ardı etmek
ve görmemek
ırkçılığın temel
özelliklerindedir.*

4. Fırat Reha, *Toplumsallaşmış Narsizim : Milliyetçilik*, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=625>

5. “Sizi taife taife, millet millet, kabile kabile, yaratmışım, ta birbirinizi tanıyasınız, ve birbirinizdeki sosyal hayata ait münasebetlerinizi bilirsiniz, birbirinize yardım edersiniz. Yoksa sizi kabile kabile yaptım ki, bir diğerinizi inkar edersiniz, yabani bakasınız düşmanlık besleyesiniz, diye değil” *Hucurat* 49/13

6. Bilici Mucahit, *Milliyetçilik: Bir Gönüllü Körlük*, <http://www.taraf.com.tr/yazilar/mucahit-bilici/milliyetcilik-bir-gonullu-korluk/29635/>

7. Nursi Said, *Risale-i Nur Külliyyatı, Sözler*, Yeni Asya Yayınları, İstanbul-2013 s.499 vd.

8. Feri Sadıoğlu Ali, *Yaratılış Din ve Milliyet*,

<http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=1145>

İrkçılığın en belirgin özelliği, toplumlar ve bir arada yaşayanlar arasında ayrımcılık yapmasıdır. Ayrımcılık eşit olmayan muamele, yani bir kimseye, aynı durumda olan bir başka kimseye göre, kötü muamele edilmesi durumudur.

İrkçılarda empati yapma mümkün değildir. Çünkü empati yapma sorunlarının çözülmesinde uzlaşmayı ve anlaşmayı temsil eder. İrkçılara göre seçilmiş bir ırk, doğuştan üstün bir ırk, “alelade” ırklarla ve insanlarla, nasıl aynı seviyede olabilir? Zira, aynı seviyede olmayanlarla anlaşılabilir, uzlaşılabilir, seviye düşürülmüş olur.

İrkçılar, farazi olarak bile kendilerini başkasının yerine koyarak onun duygularında yol alamazlar, ona yaklaşamazlar. Çünkü empati kurmak zahmetli bir iştir ve bir insan diğer insanın dünyasında ilerlemeye başladığında, her şey farklı görünür. Daha önce küçük görünen şeyler büyük görünür, görünen şeyler görünmez olur. Sık sık empati egzersizleri yapmak, bizi kendi ‘ben’imizin tuzağına karşı kısmen koruyabilir⁹.

E- İrkçılık illetinin psikolojik anlamda bazı özelliklerini kısa kısa belirtmek istiyorum;

-İrkçılık illeti ile malul olanlar her zaman kendilerinin, “üstün”, “özel” ve “ayrıcalıklı” olduğu düşüncesindedirler.

-Genel için geçerli olan kuralların onlar için de geçerli olmasını anlamazlar ve kabullenmezler.

-Üstün bir varlık olduklarından kayırlmaları gerekir, kayırlmalarının kendileri için bir hak olduğunu düşünürler.

-Kişiler arası ilişkileri kendi çıkarı için kullanır, amaçlarına ulaşmak için çevresindekilerin zayıf taraflarını kullanırlar.

-İrkçılar üstün, özel ve ayrıcalıklı olduklarını düşündüklerinden, eleştiriye tahammülsüzdürler, sürekli övülme ihtiyacı içindedirler ve bu ihtiyaç onlar için temel gıdalar gibi hayatidir.

-Pişmanlık duymazlar, hep doğru yaptıklarını ama başkalarının onları anlamadığını düşünürler.

-Kendilerine hayali bir dünya kurduklarından, sınırsız başarı, güç, zeka, güzellik ya da kusursuz sevgi hayalleri üzerine kafa yorar, başarılarını ve yeteneklerini abartırlar¹⁰.

F-İrkçılığın en belirgin özelliği, toplumlar ve bir arada yaşayanlar arasında ayrımcılık yapmasıdır. Ayrımcılık eşit olmayan muamele, yani bir kimseye, aynı durumda olan bir başka kimseye göre, kötü muamele edilmesi durumudur. Ayrımcılığın gerekçeleri etnik köken, din, inanç, bedensel bir özür vb. olabilir

Ayrımcılığın özünde, tehdit edici, düşmanca, aşağılayıcı ve onur kırıcı bir düşünce yatar.

Ayrımcılık uluslararası metinlerde artık ayrımcılık yapılması yasaklanmıştır¹¹. Nitekim bunların ulusal metinlere kanun olarak da yansımaları olmuştur. Bunlardan en önemlisi, Finlandiya Eşitlik Yasası’dır ve burada ayrımcılık şöyle tanımlanmaktadır;” Eşiklik yasası kişiye etnik ya da ulusal köklerinden, uyruğundan, dilinden, dininden inancından, görüşlerinden, sağlık durumundan, sakatlığından, cinsel yöneliminden ya da kişiye ilişkin başka bir nedenden dolayı ayrımcılık yapılmasını yasaklar. Kimse bu se-

9. Tarhan Nevzat, Ben Merkezilikten Sosyal Narsisime, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=622>

10. Tarhan, agm, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=622>

11. Uluslararası belgelerde ayrımcılık suçunun anlatıldığı özlü bir kaynak için bkz. ; Hazırlayan, Ataman Hakan/ Editör Vural Hasan Saim, *Ayrımcılığa Karşı Uluslararası İnsan Hakları Mevzuatı*, Birinci baskı Ankara-2007, s.55 vd.

beplerden dolayı daha kötü bir konuma düşürülemez”¹². Buradaki özellikle cinsel yönelim seçeneğine bir çekincemiz olsa da, ayrımcılığın yukarıdaki biçimde düzenlenmesi mümkündür.

G- Irkçılık ile dünyevileşme/sekülerlik arasında paralel bir ilişki söz konusudur. Batılılaşma projesi de aslında dünyevileşme/sekülerleşme projesidir.

İnsanlar dünyevileştiğinde/sekülerleştiğinde toplumu bir arada tutacak bir mekanizmanın olması gerekir. Bu mekanizma “uhrevi âlemle” ilgilene din olamayacağına göre, “dünyevilerin” bulmuş olduğu diğer bir yol olan ırkçılık, seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla toplum ne kadar dünyevileşirse/sekülerleşirse o kadar ırkçı düşünceler artar diyebiliriz¹³. Nitekim PKK hareketi de bir açıdan bakıldığında Kürtlerin dünyevileştirilmesi/sekülerleştirilmesi projesidir.

Aydınlanma çağı olarak ifade edilen Rönesans ile birlikte ortaya çıkan ulus devletlerde hakim olan iki unsur söz konusu idi; resmi milliyetçilik ve laiklik. Nitekim, Avrupa’da özellikle Fransız ihtilalinden sonra ortaya çıkan ulus devletlerde “devlet insanların dine olan bağlılığını, devleti kutsayarak kendisine çevirdi”. Yani ulus devlet, din yerine ikame edilmeye çalışıldı. Dini bağların yerine de, ulusal bağlar ikame etmeye çalışıldı. Ulus devletler de, ırkın putlaştırılması ile yeni bir din oluşturulmuştur ve artık “din yok milliyet var”dır¹⁴. Bunun içindir ki, dünyevileşme ile ırkçılık paralel bir görünüm arz etmektedir. Yani bir toplumu dinsizleştirmenin yollarından en etkili ırkın kutsanması, ırkçılıktır.

II-IRKÇILIK KOKAN KAVRAMLAR

A-Vatan hainliği

Vatan hainliği kavramı aslında tartışmalı olup, daha çok gücü elinde bulduran zümrenin çıkarını güvenceye alma işlevi görmektedir. Bu ülkenin her hangi bir vatandaşı, önemli bir konuda ülkenin, toplumun özellikle yöneticilerinin aksine, onlarla paralel düşünmüyor ve farklı bir tercihte bulunuyor ise durumu ne olacaktır?

Öncelikle şunu ifade edelim, vatan hainliği kavramı objektif bir kavram değildir. Zira hainliği kim, nasıl belirleyecektir? Buna karar verecek mekanizma belirli değildir. Şu söylenebilir, Ceza Kanun’unda bu konu suç olarak düzenlenmiştir, suçu ispatlanan vatan hainidir (TCK m.302). Aslında birine vatan hainisin deniliyorsa, onunla ilgili olarak mahkemelerde aleyhine verilmiş bir kararın olması gerekir, doğrusu da budur. Ancak kavramın günümüze kadar kullanış biçimi; iktidarın kendisine siyasi anlamda muhalif olanlara karşı, onları sindirme aracı olarak kullanılmıştır. Vatan, millet hasasiyeti olanlar üzerinde, bu durum rahatlıkla kötüye kullanılabilir. Yani burada hainleri her zaman gücü elinde bulduranlar, galipler belirle-

İnsanlar dünyevileştiğinde/sekülerleştiğinde toplumu bir arada tutacak bir mekanizmanın olması gerekir. Bu mekanizma “uhrevi âlemle” ilgilene din olamayacağına göre, “dünyevilerin” bulmuş olduğu diğer bir yol olan ırkçılık, seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

12. Tanımla ilgili kısa bilgiler için bkz. , <http://www.infopankki.fi/tr/finlandiya-da-ya-am/kriz-durumlar/ayr-mc-l-k-ve-irk-l-k>; Laçın Kadim, *Çağımızın Toplumsal Vebası: Ayrımcılık ve Irkçılık*, <http://www.kadimlacin.com/cagimizin-toplumsal-vebasi-ayrimcilik-ve-irkcilik/>

13. Kaplan Yusuf, *Türkiye’nin Üst Kimliği İslam’dır*, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=846>; Karabaşoğlu Metin, *İki Milliyetçilik Ortasında Türkiye*, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=839>

14. Karabaşoğlu, agm, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=839>

“Milli çıkar” kavramı da objektif net bir kavram değildir. Milli çıkarın¹⁹ ne olduğu ve kimler tarafından, nasıl belirlendiği hep tartışma konusudur. Tarih boyunca milli çıkar, daha çok devleti elinde bulunduran ve yöneten elitlerin çıkarları olarak değerlendirilmiştir.

mehtir. Bundan dolaydır ki, objektif bir kavram değildir¹⁵.

İkincisi vatan hainliği kavramı yukarıda da ifade edildiği gibi politik bir kavramdır. Cumhuriyetin ilk kuruluş esnasında, kuruluş biçimi ve yargılama biçimi çok tartışılan ve eleştirilen, İstiklal Mahkemelerinin 1920-1923 yılları arasında, vatana ihanetten vermiş olduğu 1054 idam cezasının dışında, 1923 yılından bu yana vatana ihanetten yargılanarak ceza alan çok az insan vardır¹⁶. Bu durum bile aslında vatana ihanet kavramının ne kadar politik bir kavram olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Politikacılar, zaman zaman politik uygulamalarının doğruluğunu vatan, millet hassasiyeti olan topluluklara kabul ettirmeleri veya rakiplerini sindirmek için, vatan hainliği kavramını politik mücadelede bir enstrüman olarak kullanmaktadırlar.

Vatan hainliği kavramının belirlenmesinde ölçü şu olabilir; vatan hainliği olarak değerlendirilen, muhalefet veya karşı duruş, kişisel bir yarar sağlama biçiminde ortaya çıkıyor ise bu tanımlama içerisinde değerlendirilebilir. Aksi durumda bir “vicdani ret” veya “vicdani muhalefet” ten söz etmek daha yerinde olacaktır¹⁷.

Vatan hainliği kavramının kullanım alanlarından biri de; devleti yöneten sivil-askeri güçler, toplumun kendi yönetim biçimlerine karşı tepki ve tehditlerini çoğu zaman dışarıdan gelen bir tehlike veya tehdit icat ederek veya var olan bir tehdidi abartarak ve tahrik ederek ona karşı milletçe seferber olmayı bir strateji olarak sıkça kullanırlar, buna karşı gelenleri de vatan hainliği ile suçlarlar. Böylece kendisine yönelmiş veya yönelecek olan tehdidi yeni düşmana karşı kendi saflarına çekmiş olurlar. Toplum psikolojisi buna yatkındır ve bu yatkınlık toplumun ırkçılık katsayısıyla paralel artar azalır¹⁸.

B-Milli çıkar

Burada öncelikle hem “milli” hem de, “çıkâr” kavramı negatif anlamlar içermektedir. Milli kavramı, yani ırka ilişkin olarak ırkçılığı çağrıştırmaktadır. Yine çıkar kavramı da insanlar arası ilişkilerde ahlaki /vicdani bir durumu ifade etmemektedir, bireyin ve bireylerin çıkarını dolayısıyla bunların dışındakilerin zararını ifade etmektedir.

“Milli çıkar” kavramı da objektif net bir kavram değildir. Milli çıkarın¹⁹ ne olduğu ve kimler tarafından, nasıl belirlendiği hep tartışma konusudur. Tarih boyunca milli çıkar, daha çok devleti elinde bulunduran ve yöneten elitlerin çıkarları olarak değerlendirilmiştir.

Bu anlamda milli çıkar, modern ulus devletlerin bir olaya bakışını belirlemek açısından önem arz etmektedir. Çağdaş dünyada insan haklarının ve demokrasinin daha da gelişmesi toplumların/devletlerin bu olaylara yaklaşım tarzının “milli çıkar” ını düşünerek değil de, ahlaki ve vicdani tavır

15. Erdoğan Mustafa, *Vatan Hainliği Uydurmacılığı*, <http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=1&ArsvAnaID=27811>

16. Resmi tarihin hainlerine ilişkin ilginizi çekebilecek bir araştırma için bkz; Hür Ayşe, *Resmi Tarihin Hainleri*, <http://www.taraf.com.tr/yazilar/ayse-hur/resmi-tarihin-hainleri-150-likler/16783/>

17. Erdoğan, agm, <http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=1&ArsvAnaID=27811>

18. Erdoğan, agm, <http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=1&ArsvAnaID=27811>

19. Milli çıkar kavramının tarihsel arka planı ve günümüz açısından taşıdığı anlamlar için bkz. , Çelikpala Mitat, *Geçmişten Günümüze Vazgeçilmeyen Kavram: Ulusal Çıkâr*, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi , 2005; 23(1):438-461

takınmaları ile mümkün olacaktır.

Şunu da ifade etmek gerekir ki, millî çıkar, ahlâk-üstü/vicdan üstü bir kavram değildir; nasıl ki, bir kişinin her çıkarı meşru olmayabilir, aynı şekilde meşru olmayan, ahlaki olmayan, millî çıkarlar da olabilir. İnsan hayatı, insan hakları ve ahlaki/vicdani durumlar söz konusu olduğunda, takınılması gereken tavır millî çıkar doğrultusunda değil, insani/vicdani bir tavır olmalıdır. Ancak uluslararası ilişkilerde özellikle ulus devletler, millî çıkarın, milliliğin (ırkçılığın) getirmiş olduğu etki ile çoğu zaman insani olmayan, ahlaki/vicdani olmayan kararların verildiğini görmekteyiz²⁰.

Modern ulus devletler ırkçılığın vermiş olduğu etki ile hemen hemen aynı refleksleri göstermektedirler, herkesin kendisi için çarpışıp ölmesini, şehit olmasını istemekte ve varlığını kutsamaktadırlar.

Aslında ırkçılığın özünde, devletin bekası ve selameti için bireyler feda edilir ilkesi vardır. Burada önemli olan, “toplumsal ırkçılığın” tüzel kişiliği hükmündeki devlettir. Devletin selameti ve bakası için bireyin hakkı her zaman için feda edilebilir ve edilmelidir. Nitekim toplumsal geleneklerimiz de buna uygundur. Zira devletin bekası için evlat, kardeş katline cevaz verilebilmiştir. Devletin bekası için sadece hakları ihlal edilecek insanlara ihtiyaç vardır. Burada vurgu tamamen millî çıkarlar ve devletedir, bireye değil.

C-Ulus devlet

Genel olarak ulus devlet “ulusunu oluşturmuş devlet olarak” olarak ifade edilmektedir²¹. Ulus-devlet, aynı soy/ırktan insanların, aynı topraklarda, aynı kültürü taşımaları durumunda oluşturulan bir devlet yapılanmasıdır. Burada ulus ya aynı soy/ırktan oluşacak yani, türdeş bir toplumdan oluşacaktır veya toplum asimilasyon (kültürel eritme) yönetimiyle türdeş hale getirilecektir. Yani ulus devletin inşası için aynı soy/etnik yapıya sahip insanlar topluluğunun olması gerekir. Ancak gerek savaşlar, gerek zorunlu göçler, gerekse serbest dolaşım, ticaret nedeniyle birçok ırk az veya çok birbirine karışmıştır. Böyle durumlarda ikinci seçenek devreye girmektedir. Aynı topraklar üzerinde yaşayan farklı soy/ırktan insan varsa bunları baskın ırk içerisinde kültürel anlamda eritmek gerekecektir. Eğer eritilemiyorsa; ya yok edilecek veya mübadele edilecek. Nitekim Türkiye’de bir dönem, Türkleşmeyi kabul etmeyen Kürtlerin mübadele yoluyla Irakta’ki Türklerle değiştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir²².

Ulus devletlerde aynı soy/ırk, aynı vatan ve aynı kültürün yanında, katı bir merkezi devlet yapılanmasının varlığı esastır.

Ulus devletin iki temel ideolojisi vardır; laiklik ve bir ulus inşa edilmesidir. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulması aşamasında da, Türk kimliği odaklı bir ulus devlet modeli gerçekleştirilmek istenmiştir. Dolayısıyla özellikle Cumhuriyet’in kuruluş aşamasında, soy/ırk yönü ağır basan bir “Türk Ulusu” oluşturulmak istendi. Bunun doğal sonucu olarak da, farklı soy/ırktan olanların ise, dışlanması yok sayılması söz konusu olmuştur.

Aslında ırkçılığın özünde, devletin bekası ve selameti için bireyler feda edilir ilkesi vardır. Burada önemli olan, “toplumsal ırkçılığın” tüzel kişiliği hükmündeki devlettir. Devletin selameti ve bakası için bireyin hakkı her zaman için feda edilebilir ve edilmelidir.

20. Reha, agm, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=625M>

21. Kızıl Çağhan, *Ulus-Devlet ve Milliyetçilik*, Birikim Dergisi, <http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=314>

22. Alpay Şahin, *Ulus Devlet Ama Nasıl Bir Ulus?*, http://www.zaman.com.tr/sahin-alpay/ulus-devlet-ama-nasil-bir-ulus_885069.html

*Üniter devlet,
merkezi idarenin
üstünlüğüne
dayalı ve devlet
içerisindeki idari
birimlerin, sadece
merkezi yönetimin
devretmeyi uygun
gördüğü yetkileri
kullanabildiği, tek
bir birim olarak
yönetilen devlet.
Bu devletlerde
devlet bölünmez
bir bütündür.*

Günümüzde doğuda yaşanan problemlerin kaynağında da bu yatmaktadır. Bununla birlikte, Cumhuriyet'in önemli dönüşümlerinden biri de Cumhuriyet'in katı bir laik modeli tesis etmeye çalışmasıdır. Bu durum dini referans alan vatandaşlığın tamamen terk edilmesi sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla toplumu birbirine bağlayan din kardeşliği bağı tamamen terk edilmiş, işin garibi onun yerine bir şey de ikame edilememiştir. Aslında dinin yerine düşünülen laikliğin, özgürleştirici, bütün dinlere ve ideolojilere eşit mesafede davranması gerekliliği ilkesi, kasıtlı olarak uygulanmamıştır, toplumun dinsizleştirilmesi yönünde uygulanmıştır. Görüldüğü üzere din üzerindeki bu katı uygulama insanların inançlarına göre ayrıştırılması ve dışlanması sonucunu vermiştir²³.

Bütün aşınmalara rağmen halen ulus-devlet merkezli, yani milliyetçiliğin özünü oluşturduğu bir uluslararası sistemde yaşıyoruz. Irkçılık, ulus devletler için vazgeçilmez bir araç olarak kullanılmaktadır²⁴.

D-Üniter devlet

Üniter devlet, merkezi idarenin üstünlüğüne dayalı ve devlet içerisindeki idari birimlerin, sadece merkezi yönetimin devretmeyi uygun gördüğü yetkileri kullanabildiği, tek bir birim olarak yönetilen devlet. Bu devletlerde devlet bölünmez bir bütündür. Üniter devlette il ve ilçe gibi idari bölümler bulunabilir, bunların sadece idari yetkileri vardır, yasama ve yargı yetkileri yoktur²⁵.

Anayasa Hukukunda yapısına göre devlet şekilleri üniter devlet ve karma devlet olmak üzere ikiye ayrılarak incelenmektedir. Karma devlette kendi içinde konfederal devlet ve federal devlet olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Federal devlet sisteminde gerek federal devletin gerekse federe devletlerden (eyaletler, bölgeler) her birisinin, farklı uygulamalar olsa da, kendisine has anayasası ve hukuk sistemi vardır. Üniter devlette tek anayasa, tek hukuk düzeni vardır. Federal devletlerde ise, gerek federal devletin, gerekse federe devletlerin her birisinin kendisine has yasama yürütme ve yargı organları vardır. Üniter devlette ise devleti oluşturan birimlerin sadece idari organları vardır. Üniter devletlerde tek ülke, tek millet ve tek egemenlik vardır²⁶.

Merkezden yönetilen ülkelerde, özellikle de ülkemizde merkezde toplanan yetkilerin zamanın ruhuna uygun olarak coğrafi olarak yerel birimlere devredilmesi konusu gerek akademisyenler arasında gerekse siyasiler arasında tartışmalıdır. Devletin demokratikleşmesi merkezde toplanan yetkilerin yerele yayılması ile mümkün olacaktır. Şu anda Türkiye'de de yaşanan sancı devletin demokratikleşmeye direnmesi olarak görülmektedir. Üniter yapının tek devlet ve tek bayrak söylemine kimsenin bir sözü olmaz; çünkü bu konularda uzlaşma zaten vardır²⁷.

23. Erdoğan Mustafa, Türkiye'nin Kürt Sorunu, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=838>

24. Kimi yazarlar Ulus devletin çağa uyum sağladığını yani, ulusun kültürel değil vatandaşlığı ve onun getirdiği haklarla yüklenildiği sorumlulukları paylaşanlardan oluşur diyerek, aynı zamanda ulus devletin evrime uğradığını iddia edenle de vardır, bu konuda bkz, Alpay, agm, http://www.zaman.com.tr/sahin-alpay/ulus-devlet-ama-nasil-bir-ulus_885069.html

25. http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9Cniter_devlet

26. Üniter devlet yapısı ile ilgili daha geniş bilgi için bkz., Gözler Kemal, Türk Anayasa Hukuku, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa- 2000, s.115-119'

Ancak tek millet kavramı, devletin tek ırk/soydan gelenlerin oluşturduğu bir yapıyı hatırlatmaktadır ki, bu durum sorunlu bir anlayışı ifade etmektedir. Zira Türkiye açısından düşünüldüğünde bu topraklar üzerinde istesek de istemesek de Türkler'in dışında farklı bir dille konuşan Kürtler ve farklı bir dine inanan Rumlar, Ermeniler ve Süryaniler de bulunmaktadır ve bunlar tek millet kavramı ile açıklanamamaktadır.

İşte üniter devlet yetkililerinin, tek devlet, tek bayrak ve tek millet diye sloganlar üretip, Türkiye toprakları üzerinde yaşayan insanları da Cumhuriyet'in ilk yıllarında olduğu gibi, sadece çoğunluğu oluşturan Türklerden varsaymaları ve diğer ırkları yok saymaları ırkçılıktan başka bir şey değildir.

Devlet kendi varlığının sorgulanmasını istememekte ve teklifine, üniterliğine laf ettirmemektedir. Böyle bir devleti meydana getiren toplum da üniter yapıyı toplumsal teklife indirgemektedir ve üniterliği tartışmamaktadır. Oysa yukarıda ifade edilen biçimiyle, üniterlik milliyetçiliğin başka bir yüzüdür. Üniter yapı Allah kelamı değildir ve her zaman tartışılabilir ve tartışılması lazımdır.

Bütün bu anlatılanlardan, sonuç yerine şunlar ifade edilebilir; ırkçılık insanlığın başına gelebilecek en büyük bela, 17. Yüzyılın ortalarından itibaren Fransa'da ortaya çıkıp yayılmış ve bütün dünyayı etkilemiş bir ideolojidir. Irkçılık çıktığı yer olan Avrupa'da yıkıcı etkilerini göstermiş olmasına rağmen, uyuşturucu bir etkisi olması ve şeytani bir hazzından dolayı insanlar bundan kolay kolay vazgeçememektedirler.

Ancak, zamanın ruhu ırkçılığı reddetmektedir. Zira insanın, bireyin, eşit ve her hangi ayrımcılığa tabi olmaksızın, hak ve özgürlüklerinin ön plana çıktığı, özgürlükler çağını yaşıyoruz (zaman zaman akıl tutulmaları yaşasak da). Dolayısıyla ırkçılık, bu konsepti uymayan bir enstrümandır.

Abstract

After the French Revolution in 1789, nationalism appeared in the development process of humanity, alongside the concept of self-determination. This ideology caused the birth of national states and influenced almost all societies. It is being stressed in this essay that racialism is an impediment in front of people, who want to live together in peace. It is also demonstrated that racialism has covert forms giving a great deal of harm to society and individuals.

Key Words

Racialism, social peace, treason, national interests, national state, unitarian state

İşte üniter devlet yetkililerinin, tek devlet, tek bayrak ve tek millet diye sloganlar üretip, Türkiye toprakları üzerinde yaşayan insanları da Cumhuriyet'in ilk yıllarında olduğu gibi, sadece çoğunluğu oluşturan Türklerden varsaymaları ve diğer ırkları yok saymaları ırkçılıktan başka bir şey değildir.

27. Yerinden yönetim ile merkezi yönetimin karşılaştırmalı anlatımını içeren bir çalışma için bkz., Özdemir Zafer, *Türkiye ve Fransa: İki Üniter Devletin Adem-i Merkeziyetçilik Yaklaşımı*, Akademik Perspektif Dergisi, http://akademikperspektif.com/2014/02/19/turkiye-ve-fransa-iki-uniter-devletin-adem-merkeziyetcilik-yaklasimi/

KAYNAKÇA

- Şahin Alpay, Ulus Devlet Ama Nasıl Bir Ulus?, http://www.zaman.com.tr/sahin-alpay/ulus-devlet-ama-nasil-bir-ulus_885069.html
- Hakan Ataman /Editör Vural Hasan Saim, Ayrımcılığa Karşı Uluslararası İnsan Hakları Mevzuatı, Birinci baskı Ankara-2007
- Mücahit Bilici, Milliyetçilik: Bir Gönüllü Körlük, <http://www.taraf.com.tr/yazilar/mucahit-bilici/milliyetcilik-bir-gonullu-korluk/29635>
- Mitat Çelikpala, Geçmişten Günümüze Vazgeçilmeyen Kavram: Ulusal Çıkar, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi , 2005; 23(1):438-461
- Recep Dok, İdeolojiler Dünyasında Nasyonalizm, [www.gursoylar.net/rsmlr/arsiv/Mustafa, Erdoğan Vatan Hainliği Uydurmacılığı](http://www.gursoylar.net/rsmlr/arsiv/Mustafa_Erdo%C4%9Fan_Vatan_Hainli%C4%9Fi_Uydurmacılı%C4%9Fi), <http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=1&ArsivAnaID=27811>
- Mustafa Erdoğan, Türkiye'nin Kürt Sorunu, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=838>
- Ayşe Hür, Resmi Tarihin Hainleri, <http://www.taraf.com.tr/yazilar/ayse-hur/resmi-tarihin-hainleri-150-likler/16783>
- Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa- 2000, s.115-119
- Ali Feriştadoğlu, Yaratılış Din ve Milliyet, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=1145>
- Reha Fırat, Toplumsallaşmış Narsizim : Milliyetçilik, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=625>
- Yusuf Kaplan, Türkiye'nin Üst Kimliği İslam'dır, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=846>
- Metin Karabaşoğlu, İki Milliyetçilik Ortasında Türkiye, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=839>
- Çağhan Kızıl, Ulus-Devlet ve Milliyetçilik, Birikim Dergisi, <http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=314>
- Kadim Laçın, Çağımızın Toplumsal Vebası: Ayrımcılık ve Irkçılık, <http://www.kadim-lacin.com/cagimizin-toplumsal-vebasi-ayirimcilik-ve-irkcilik>
- Said Nursi, Risale-i Nur Külliyyatı Sözler, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2013
- Zafer Özdemir, Türkiye ve Fransa: İki Üniter Devletin Adem-i Merkezîyetçilik Yaklaşımı, Akademik Perspektif Dergisi, <http://akademikperspektif.com/2014/02/19/turkiye-ve-fransa-iki-uniter-devletin-adem-merkezietcilik-yaklasimi/>
- Nevzat Tarhan, Ben Merkezçilikten Sosyal Narsisime, <http://www.koprudergisi.com/index.asp?Bolum=EskiSayilar&Goster=Yazi&YaziNo=62>
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Irk%C3%A7%C4%B1%C4%B1k>
- <http://www.infopankki.fi/tr/finlandiya-da-ya-am/kriz-durumlar/ayr-mc-l-k-ve-irk-l-k>

